

ความสัมพันธ์ของการตระหนักรู้คุณค่าในตนเอง ที่มีต่อเป้าหมาย และความสำเร็จในการเรียน
ตามหลักอิทธิบาท 4 กรณีศึกษา : นิสิตระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

RELATIONSHIP BETWEEN SELF-ESTEEM TOWARDS STUDY'S GOALS AND
ACCOMPLISHMENT ACCORDING TO THE 4 IDDHIPĀDA CASE STUDY : B.A.
STUDENTS OF MAHACHULALONGKRONRAJVIDYALAYA UNIVERSITY'S
HUMANITIES FACULTY

นายกันต์ ปันภู¹
Mr. Gunt Punphoo

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาการตระหนักรู้คุณค่าในตนเอง เป้าหมายในการเรียน และหลักธรรมที่ส่งเสริมความสำเร็จในการเรียน ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ของการตระหนักรู้คุณค่าในตนเอง ที่มีต่อเป้าหมาย และความสำเร็จในการเรียน ตามหลักอิทธิบาท 4 ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน 148 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถาม ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.902 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านการตระหนักรู้คุณค่าในตนเอง นิสิตมีความภาคภูมิใจในตนเอง กล่าวแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง และมีสัมพันธ์ภาพอันดีกับบุคคลรอบข้าง 2) ด้านเป้าหมายในการเรียน นิสิตมีความตั้งใจเรียนเพื่อความสำเร็จทางการศึกษา เป็นผู้ที่มีเป้าหมายในชีวิต และนำสิ่งที่เรียนไปใช้ประโยชน์ได้ 3) ด้านความสำเร็จในการเรียนตามหลักอิทธิบาท 4 นิสิตมีความเอาใจใส่ในการเรียน เข้าใจเนื้อหาในบทเรียน และสามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์, ตระหนักรู้, อิทธิบาท 4

¹ นิสิตพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาชีวิตและความตาย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

Abstract

This research aimed to (1.) to study Self-Esteem towards Study's Goals, Accomplishment and Principles that promote success in learning B.A. Students of Mahachulalongkrajavidyalaya University's Humanities Faculty and (2.) to study Relationship between Self-Esteem towards Study's Goals and Accomplishment according to The 4 IDDHIPĀDA B.A. Students of Mahachulalongkraj vidyalaya University's Humanities Faculty. The population and the samples used in this study are B.A. Students of Mahachulalongkrajavidyalaya University's Humanities Faculty for the year 2016 ill. The data were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, and simple correlation. The findings showed as follows: 1) Self-Esteem towards Study's Goals Students has Self esteem, Dare to express what is right. and Good relationship 2) Accomplishment and Principles Students was Attendance for Academic Success, Have goals in life and Take what you have learned 3) Principles that promote success in learning B.A. Students was Attentiveness to learning, Understand the content of the lesson. and easily Learning.

Keyword: Relationship, Self-Esteem, The 4 IDDHIPĀDA

1. บทนำ

สถาบันอุดมศึกษาเป็น “ผู้นำการเปลี่ยนแปลง” (วีรวัดน์ ปันนิตามัย, 2544 : 76) หรือเป็นองค์กรขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่จะต้องดำเนินการตามบทบาท และความรับผิดชอบของการเป็นสถาบันอุดมศึกษา เพื่อที่จะนำประเทศไปสู่สังคมที่พึงปรารถนาในที่สุด การเห็นคุณค่าในตนเอง มีความสำคัญยิ่งต่อมนุษย์ เนื่องจากเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของจิตใจ ทำให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างมีคุณค่าและสามารถบ่งชี้คุณภาพชีวิตของ บุคคลได้ว่าเป็นอย่างไร และยังเป็นสิ่งสำคัญที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

การศึกษาเกี่ยวกับปัญหาของนักเรียน พบว่าปัญหาที่สำคัญประการหนึ่ง คือ นักเรียนมักขาดความกระตือรือร้นในการเรียน มีความเฉื่อยชา สิ้นหวัง เบื่อหน่ายง่าย และขาดจุดมุ่งหมายในชีวิต (วิพรรธ เรืองพิทยา , 2552 : 8) ในแง่ของการศึกษาการนำหลักธรรมของพระพุทธศาสนา ไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันนั้น สำหรับคุณธรรม ที่จะทำให้การทำงานประสบความสำเร็จคงหนีไม่พ้นอริยบท 4 เพราะความหมายของอริยบท 4 แปลว่า บาทฐานแห่งความสำเร็จ หมายถึง สิ่งซึ่งมีคุณธรรมเครื่องให้ลุถึงความสำเร็จตามที่ตนประสงค์ ผู้หวังความสำเร็จในสิ่งใด ต้องทำตนให้สมบูรณ์ ด้วยสิ่งที่เรียกว่าอริยบท ซึ่งจำแนกไว้เป็น 4 อย่าง คือ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา บุคคลเมื่อประกอบด้วย คุณธรรม 4 อย่างนี้แล้ว ย่อมประสบความสำเร็จ ในสิ่งที่ไม่เหลือวิสัยของมนุษย์ โดยหลักอริยบท 4 นั้นเป็นหลักธรรมที่ทำให้เกิดสมาธิในการเรียน ไม่ฟุ้งซ่านไปกับสังคม และกระแสต่างๆ พร้อมทั้งตีกรอบให้นิสิตมุ่งศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอีกด้วย

การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง การรับรู้ว่าคุณค่าจากมุมมองตนเองโดยรวม การเห็นคุณค่าในตนเองมีความเกี่ยวข้องกับการรับรู้อัตมโนทัศน์ กล่าวคือ หากคนเรารับรู้ว่าคุณค่าของตนเองมีจุดเด่นและเป็น การรับรู้ที่สอดคล้องกับความเป็นจริง ก็จะส่งผลให้เขารับรู้ตนเองเป็นไปในทางดีงาม มีความรู้สึกที่ดีกับตนเอง มีความภาคภูมิใจ พร้อมทั้งมีการแสดงออกอย่างเหมาะสม Roger ได้กล่าวถึงความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองไว้ว่า การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินตนเองระหว่างตัวตนตามความเป็นจริงและตัวตนตามอุดมคติ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ บุคคลที่มีการยอมรับในตนเองได้ และสามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับความเป็นจริง จะเป็นบุคคลที่มีการมองเห็นคุณค่าในตนเอง (Roger. 1951 : 498-501) ตามแนวคิดนี้ บุคคลที่มีคุณค่าในตนเองสูง (high self-esteem) จะมีความสามารถในการเผชิญกับอุปสรรคที่ผ่านเข้ามาในชีวิต และสามารถยอมรับสถานการณ์ที่ทำให้ตนเองรู้สึกผิดหวังและท้อแท้ใจด้วยความหวังและความกล้าหาญ มีการประเมินตนเองในทางบวก มีความเชื่อมั่นในความสามารถจนมั่นใจได้ว่าตนเองสามารถทำสิ่งต่างๆ ได้สำเร็จตามที่ต้องการ โดยภาพรวมแล้ว บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะมีความสุขและใช้ชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพในทางตรงกันข้าม บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ (low self-esteem) จะมองเห็นตนเองหรือมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในอุดมคติที่ขัดแย้งหรือไม่สอดคล้องกับตนเองตามความเป็นจริง อาจเกิดความเครียด ความกดดัน มีสภาพจิตใจที่หดหู่ เพราะรับรู้ว่าคุณค่าไม่มีค่า ไม่มีความภาคภูมิใจ ไม่กล้าแสดงออก ขาดความกระตือรือร้น ไม่มีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง ซึ่งส่งผลกระทบต่อการจัดการปัญหาและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง

นอกจากนี้ ตามแนวคิดของ Maslow ได้แบ่งการเห็นคุณค่าในตนเองออกเป็น 2 ประเภท ประเภทแรกเกี่ยวข้องกับความรู้สึกรับรู้ในคุณค่าของตนเอง (Maslow. 1970 : 45) การยอมรับนับถือและการประเมินคุณค่าของตนเอง อันได้แก่ การมีจุดเด่น ผลสัมฤทธิ์ ความสามารถที่เหมาะสมต่อสภาพการณ์ต่างๆ การบรรลุเป้าหมายและความสามารถ ความเชื่อมั่น การพึ่งพาตนเอง และความมีอิสระเสรี ส่วนประเภทที่สองเกี่ยวข้องกับการตัดสินว่าคุณค่าจากผู้อื่น เช่น การมีชื่อเสียง การได้รับการยอมรับ ได้รับความสนใจ เกียรติยศ สถานภาพ การมีอำนาจเหนือผู้อื่น มีความสำคัญ ศักดิ์ศรี เป็นที่ชื่นชมของผู้อื่น เป็นต้น

สอดคล้องกับแนวคิดการเห็นคุณค่าในตนเองของ Coopersmith ที่ได้แบ่งองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองออกเป็นองค์ประกอบภายในและองค์ประกอบภายนอก โดยองค์ประกอบภายในตนเอง หมายถึง ลักษณะเฉพาะของบุคคลแต่ละคนที่ส่งผลให้บุคคลมีการเห็นคุณค่าในตนเอง ตั้งแต่ลักษณะทางกายภาพ ความสามารถ ค่านิยม ตลอดจนสุขภาพทางจิต (Coopersmith, 1984 : 5) ส่วนองค์ประกอบภายนอกตนเอง หมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ด้วย ทั้งครอบครัว บุคคลในโรงเรียน ที่ทำงาน รวมถึงสังคมและวัฒนธรรมที่อาศัยอยู่

จากความหมายและองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าการเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคลนั้นสามารถพัฒนาโดยเริ่มจากตนเอง ต่อมาที่ครอบครัว กลุ่มเพื่อน และสังคมตามลำดับ ซึ่งจากสิ่งที่ยึดเหนี่ยวให้คุณค่านั้นก็อาจมีอิทธิพลย้อนกลับไปทำให้การเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคลได้ และถ้าหากบุคคลมีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำก็จะมีผลกระทบก่อให้เกิดปัญหาขึ้นตามมาในขั้นต่อไปได้ โดยเฉพาะปัญหาทางด้านบุคลิกภาพ และอาจก่อให้เกิดความเครียดหรือความวิตกกังวลได้ รวมทั้งมีปัญหามโนทัศน์ที่ตนเองอยู่ด้วย ดังนั้น ผู้ที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำจึงควรสร้างเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองให้มากขึ้น

จากสภาพและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ของการตระหนักรู้ในคุณค่าในตนเองที่มีต่อเป้าหมายและความสำเร็จในการเรียนตามหลักอิทธิบาท 4 ของนิสิตระดับปริญญาตรีของ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อนำเอาผลการวิจัยที่ได้ไปเป็น

แนวทางในการพัฒนาผลการเรียน และเป้าหมายทางการศึกษาของนิสิต ให้มีระดับสูงขึ้นและสามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษา ไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างราบรื่นและประสบความสำเร็จ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการตระหนักรู้คุณค่าในตนเอง เป้าหมายในการเรียน และหลักธรรมที่ส่งเสริมความสำเร็จของการเรียน ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

2.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการตระหนักรู้คุณค่าในตนเอง ที่มีต่อเป้าหมายและความสำเร็จในการเรียนตามหลักอภิปาธ 4 ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

3.1.1 รวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

3.1.2 รวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นทุติยภูมิเกี่ยวกับหลักคำสอนหลักอภิปาธ 4 ทางพุทธศาสนาจากหนังสือ ตำรา สื่อสิ่งพิมพ์ วารสารเอกสารต่างๆ สารสนเทศ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1.3 รวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นทุติยภูมิเกี่ยวกับความสำเร็จทางการศึกษาเป้าหมายในการศึกษา และการตระหนักรู้คุณค่าในตนเอง จากหนังสือ ตำรา สื่อสิ่งพิมพ์ วารสารเอกสารต่างๆ สารสนเทศ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จ.พระนครศรีอยุธยา อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา

3.3 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.3.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 -4 คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประจำปีการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2559 รวมทั้งสิ้น 239 รูป/คน

3.3.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) โดยได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 148 รูป/คน โดยทำการสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยสัดส่วน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2559 รวมทั้งสิ้น 239 รูป / คน โดยมีนิสิตที่เป็นภิกษุ สามเณร แม่ชี และคฤหัสถ์ ชาย-หญิง แยกตามชั้นปี ดังนี้ นิสิตชั้นปีที่ 1 จำนวน 70 รูป/คน นิสิตชั้นปีที่ 2 จำนวน 69 รูป/คน นิสิตชั้นปีที่ 3 จำนวน 49 รูป/คน นิสิตชั้นปีที่ 3 จำนวน 51 รูป/คน

4.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 148 รูป /คน โดยทำการสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยสัดส่วน

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม (questionnaire) ประเภทปลายปิด (closed form) ที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มี 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยขอรับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อนำมาประกอบในการสร้างแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการตระหนักรู้คุณค่าในตนเอง

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับเป้าหมายในการเรียน

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับหลักธรรมที่ส่งเสริมความสำเร็จของการเรียน

ซึ่งแบบสอบถามนี้มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

4.3 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือสำหรับการศึกษาวิจัย ดังนี้

4.3.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตระหนักรู้คุณค่าในตนเอง แบบสอบถามเป้าหมาย และความสำเร็จในการเรียนตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียน นิสิต นักศึกษา เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม

4.3.2 สร้างแบบสอบถามโดยการกำหนดประเด็นให้ครอบคลุมตัวแปรที่ศึกษาตามกรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework) ในส่วนของแบบประเมินระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงจาก แบบทดสอบของคูเปอร์สมิท (Coopersmith) ฉบับผู้ใหญ่ ซึ่งเรียบเรียงโดย (นาตยา วงศ์หลักภัย, 2532 : 78)

4.3.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสม และความครอบคลุมของเนื้อหา ตลอดจนความชัดเจนด้านภาษา

4.4 การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

4.4.1 นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของอาจารย์ที่ปรึกษา เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และความเหมาะสมของการใช้ภาษา แล้วนำผลไปวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาเป็นรายข้อ พิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.50 ขึ้นไป จากนั้นปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.80 – 1.00

4.4.2 นำแบบสอบถามปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับนิสิตระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค ซึ่งพิจารณาจากค่าความสัมพันธ์ระหว่างคำถามแต่ละข้อในแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.902

4.4.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณา ก่อนนำไปใช้จริง แล้วจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บข้อมูลในการวิจัยต่อไป

4.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.5.1 จัดเตรียมแบบสอบถามให้ครบตามจำนวนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นพร้อมจัดทำรหัส ในแบบสอบถามให้ตรงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อความสะดวกในการตรวจสอบ

4.5.2 จัดส่งแบบสอบถามให้กับนิสิตระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหา จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง และรับแบบสอบถามคืน

4.5.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่างมาตรวจหาความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

4.6 การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ ลงรหัสข้อมูล และวิเคราะห์ ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยวิเคราะห์ค่าสถิติต่างๆ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูป ตารางประกอบความเรียง ดังนี้

4.6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหา ค่าความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ (Percentage)

4.6.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการตระหนักรู้คุณค่าในตนเอง เป้าหมายในการเรียนและ หลักธรรมที่ส่งเสริมความสำเร็จของการเรียน โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.6.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการตระหนักรู้คุณค่าในตนเอง เป้าหมายในการเรียน และ หลักธรรมที่ส่งเสริมความสำเร็จของการเรียน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

5. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ของการตระหนักรู้คุณค่าในตนเอง ที่มีต่อเป้าหมาย และความสำเร็จใน การเรียน ตามหลักอภิปาฐ 4 กรณีศึกษา : นิสิตระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหา จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีผลสรุปการวิจัยดังนี้

5.1 ระดับการตระหนักรู้คุณค่าในตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหา จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พบว่าการตระหนักรู้คุณค่าในตนเอง ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหา จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ฉันทพอใจในสภาพที่เป็นอยู่ของ ตัวเอง ($\bar{X} = 4.18$) เมื่อต้องทำงานเป็นกลุ่ม ฉันทจะให้ความร่วมมือกับเพื่อนๆ เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.17$) ฉันทเป็น ผู้ที่มีสัมพันธ์ภาพอันดี กับบุคคลรอบข้าง ($\bar{X} = 4.14$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ส่วนใหญ่ ฉันทมักจะทำ อะไร ไม่ค่อยสำเร็จ ($\bar{X} = 3.70$)

5.2 ระดับเป้าหมายในการเรียนของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหา จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พบว่า เป้าหมายในการเรียนของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหา จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ฉันทตั้งใจเรียนเพื่อความสำเร็จในอนาคต ($\bar{X} = 4.15$) ฉันทคิด

ว่าจะเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น หลังจากเรียนจบแล้ว ($\bar{X} = 4.14$) ฉันทอมลำบาก เพื่อให้ผลการเรียนดีขึ้น ($\bar{X} = 4.13$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ฉันทไม่เคยคิดจะเอาดีทางการเรียน ($\bar{X} = 3.74$)

5.3 ความสำเร็จในการเรียนตามหลักอิทธิบาท 4 ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พบว่า ความสำเร็จในการเรียนตามหลักอิทธิบาท 4 ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ด้านภาพรวม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ก่อนเข้าเรียน ฉันทมักจะศึกษาบทเรียนมาล่วงหน้า ($\bar{X} = 4.16$) ฉันทรู้สึกมีความสุขเมื่ออยู่ในมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 4.15$) ฉันทใช้วิธีการ สรุปบทเรียน หรือโน้ตย่อในประเด็นที่สำคัญเสมอ ($\bar{X} = 4.13$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ฉันทเบื่อมากๆ ที่ต้องเรียนกับอาจารย์ที่ให้ทำแบบฝึกหัดยากๆ ($\bar{X} = 2.13$)

5.4 หลักอิทธิบาท 4 ต่อระดับความสำเร็จในการเรียนของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ระดับความสำเร็จในการเรียนของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีผลอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านจิตตะ ($\bar{X} = 4.08$) ด้านวิมังสา ($\bar{X} = 3.94$) ด้านวิริยะ ($\bar{X} = 3.93$) และ ด้านฉันทะ ($\bar{X} = 3.47$)

5.5 คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการตระหนักรู้คุณค่าในตนเองที่มีต่อเป้าหมายในการเรียนของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย การตระหนักรู้คุณค่าในตนเอง ความสำเร็จในการเรียน และเป้าหมายในการเรียนของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยมีความสัมพันธ์ในทางบวก

6. อภิปรายผล

6.1 การตระหนักรู้คุณค่าในตนเองที่มีต่อเป้าหมายและความสำเร็จในการเรียนตามหลักอิทธิบาท 4 ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

1) การตระหนักรู้คุณค่าในตนเอง ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (นวลน้อย วิจิตรกุล, 2544 : 84) ศึกษาเรื่อง “การพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุบลราชธานีโดยใช้กิจกรรมการประมวลพฤติกรรมตนเองในด้านบวกในการสอนรายวิชาพฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน” ผลการวิจัยพบว่า วิทยุคนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และแบบให้ความคุ้มครอง จะมีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่า วิทยุคนที่รับรู้ว่าคุณค่าในตนเองได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอัตตาธิปไตย รักตามใจ และปล่อยปละละเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และวิทยุผู้ชายจะมีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าวิทยุหญิงในการอบรมเลี้ยงดูทุกรูปแบบ

2) เป้าหมายในการเรียนของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (กฤษณีย์ อุทุมพร 2527 : บทคัดย่อ) ศึกษาผลงานวิจัย เรื่ององค์ประกอบที่สัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาของนิสิตมหาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่าเกรดเฉลี่ยระดับปริญญาตรี ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อปี ประสบการณ์ในการทำงาน ก่อนเข้าศึกษา การรับทุน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

3) ความสำเร็จในการเรียนตามหลักอิทธิบาท 4 ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ด้านภาพรวม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ

ผลงานวิจัย ของ (ปัญญา ชูช่วย, 2551 : บทคัดย่อ) ศึกษาผลงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญ คือ คะแนนเฉลี่ยสะสมระดับมัธยมศึกษา ทั้งนี้ นักศึกษาที่มี คะแนนเฉลี่ยสะสมระดับมัธยมศึกษาสูง เป็นผู้ที่มีความรู้พื้นฐานดี ก็ย่อมสามารถนำความรู้มาใช้ได้อย่างต่อเนื่อง ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาใหม่ๆ ซึ่งมีความสำคัญมากในการเรียนระดับปริญญาตรี เพราะถ้านักศึกษามีความรู้เดิมอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ก็ทำให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้ในสิ่งที่เรียนได้ง่ายขึ้น

6.2 ความสัมพันธ์ของการตระหนักรู้คุณค่าในตนเองที่มีต่อเป้าหมายและความสำเร็จในการเรียนตามหลักอิทธิบาท 4 ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

1) ความสัมพันธ์ระหว่างการตระหนักรู้คุณค่าในตนเอง ที่มีต่อเป้าหมายในการเรียนของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยมีความสัมพันธ์ในทางบวก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (สมศรี ผลพานิชเจริญ, 2549: 72) ได้ศึกษาผลงานวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ ของคุณสมบัตินักศึกษาแรกเข้ากับผลการศึกษาของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรปริญญาโททางบริหารธุรกิจสำหรับนักบริหารรุ่นใหม่ คณะบริหารธุรกิจ พบว่า ผู้สมัครเข้าศึกษาในโครงการปริญญาโททางบริหารธุรกิจ สำหรับนักบริหารธุรกิจรุ่นใหม่ ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม และเป็นแนวทางในการพิจารณาคัดเลือกนักศึกษาได้เป็นอย่างดี จะมีอายุเฉลี่ยอยู่ในช่วง 25 - 27 ปี มหาวิทยาลัยที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นสถาบันของรัฐ สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรีเป็นศิลปศาสตรบัณฑิต คะแนนเฉลี่ยสะสมในระดับปริญญาตรีอยู่ระหว่าง 3.36- 3.76 คะแนน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ระหว่าง 3.25 - 3.49 ซึ่งในคะแนนเฉลี่ย ในหมวดวิชา หลักและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติสูง

2) ความสัมพันธ์ระหว่างการตระหนักรู้คุณค่าในตนเอง ที่มีต่อความสำเร็จในการเรียนตามหลักอิทธิบาท 4 ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยมีความสัมพันธ์ในทางบวก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (ไพยม เพียรล้ำเลิศ, 2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐานของนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ โดยตัวแปรที่ ทำการศึกษาประกอบด้วย เพศ ที่ตั้งของสถานศึกษา (กรุงเทพฯ/ต่างจังหวัด) สังกัดของสถานศึกษา (รัฐบาล/เอกชน) และแผนการเรียนของนักศึกษาก่อนเข้ามหาวิทยาลัย พบว่า เพศและที่ตั้งของสถานศึกษาของนักศึกษาก่อนเข้ามหาวิทยาลัย ไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ วิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน แต่ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน คือ สังกัดของสถานศึกษาก่อนเข้ามหาวิทยาลัย โดยนักศึกษาที่มาจากสถานศึกษาในสังกัดรัฐบาลจะ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐานดีกว่า นักศึกษาที่มาจากสถานศึกษาในสังกัด เอกชน และแผนการเรียนของนักศึกษาก่อนเข้ามหาวิทยาลัยที่แตกต่างกันมีความรู้พื้นฐานทางคณิตศาสตร์แตกต่างกันมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แตกต่างกัน

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ควรกำหนดแนวทางพัฒนา ความสัมพันธ์ของการตระหนักรู้คุณค่าในตนเอง ที่มีต่อเป้าหมายและความสำเร็จในการเรียน ตามหลักอิทธิบาท 4 ให้กับนิสิตของมหาวิทยาลัย

2) สถาบันการศึกษาอื่นๆ ควรกำหนดแนวทางพัฒนา ความสัมพันธ์ของการตระหนักรู้คุณค่าในตนเอง ที่มีต่อเป้าหมาย และความสำเร็จในการเรียน ตามหลักอิทธิบาท 4 ให้กับนิสิตของมหาวิทยาลัย

3) หน่วยงานภาครัฐ หรือเอกชน ควรกำหนดแนวทางพัฒนา ความสัมพันธ์ของการตระหนักรู้คุณค่าในตนเอง ที่มีต่อเป้าหมาย และความสำเร็จในการทำงาน ตามหลักอิทธิบาท 4 ให้กับผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงาน

7.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) ควรมีการส่งเสริมให้ นิสิตร่วมกิจกรรมกลุ่ม เพื่อศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อให้นิสิตมีหลักปฏิบัติ และเป็นแนวทางในการเพิ่มพูนการเรียนรู้ อันจะส่งผลต่อเป้าหมายในการเรียนของนิสิต

2) ควรมีการส่งเสริมให้ นิสิตร่วมกิจกรรมกลุ่ม เพื่อศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อให้นิสิตมีหลักปฏิบัติ และเป็นแนวทางในการเพิ่มพูนการเรียนรู้ อันจะส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนของนิสิต

3) ควรมีการส่งเสริมให้ นิสิตร่วมกิจกรรมกลุ่ม เพื่อศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การตระหนักรู้คุณค่าในตนเอง เพื่อให้นิสิตมีหลักปฏิบัติ และเป็นแนวทางในการเพิ่มพูนการเรียนรู้ อันจะส่งผลต่อเป้าหมายในการเรียนของนิสิต

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาวิจัย โดยมีการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการตระหนักรู้คุณค่าในตนเอง แล้วนำมาทดลองกับกลุ่มบุคคลอื่นๆ

2) ควรมีการศึกษาวิจัย หลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในด้านอื่นๆ เช่น ความสำเร็จอาชีพ การทำงาน การกีฬา เป็นต้น

3) ควรมีการศึกษาวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่าง การตระหนักรู้คุณค่าในตนเอง กับหลักธรรมอื่นๆ เช่น พรหมวิหาร 4 สัมมาทิฎฐิ สัปปุริสธรรม 7 เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กฤษฎา บุญวัฒน์. 2541. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนเตรียมทหาร. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- นวนน้อย วิจิตรกุล. 2544. การพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุบลราชธานีโดยใช้กิจกรรมการประมวลพฤติกรรมตนเองในด้านบวกในการสอนรายวิชาพฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประสาธ อิศรปรีดา. 2548. *สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา*. ขอนแก่น : คลังนานาวิทยา.
- ปัญญา ชูช่วย. 2551. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. *วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- พระธรรมปิฎก ป.อ. ปยุตโต. 2543. *ธรรมะกับการทำงาน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มูลนิธิพุทธธรรม.
- พระใบฎีกาสุพจน์ ตปสีโล เกษนคร. 2554. *พระพุทธศาสนากับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. อุบลราชธานี : ห้างหุ้นส่วนจำกัดศิริธรรมออฟเซ็ท.
- โพยม เพียรล้ำเลิศ. 2552. การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐานของนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ. *รายงานการวิจัย*. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- วิพรรธ เรืองพิทยา. 2552. *ข่าวสดรายวัน*. ฉบับวันที่ 16 มีนาคม 2552. กรุงเทพมหานคร : ข่าวสด.
- วีรวัดน์ ปันนิตามัย. 2544. *ผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพฯ : ธนเพรส แอนด์กราฟฟิค.
- Cronbach. L.J. 1971. *Essentials of Psychological Test*. 5th ed. New York: Harper Collins.
- Serafin. L. E. 1994. *The Role of non new work and work related factors in threatening or supporting self esteem in organizations*. Pennsylvania: University of Pittsburgh.